

Лінійка:
«Міжнародний день
пам'яті Голокосту»

Підготувала
педагог-організатор
Аксюк Н.М.

Година пам'яті: «Голокост – лихо століття»

Мета виховного заходу: сприяти поглибленню знань з проблемних тем вітчизняної історії, виховувати почуття гуманності та сприяти формуванню толерантності у міжнаціональних відносинах.

Методична цінність: робота з історичними документами, статистичними даними, зустріч з очевидцями подій, спрямована на розв'язання важливих для сучасної освіти завдань і формування громадянської компетентності.

Дидактична цінність: використання даного матеріалу на уроках історії рідного краю, історії України, доповнення музейних експозицій спогадами очевидців.

Обладнання. Аудіозаписи очевидців подій, плакати, фотографії.
В. А. Моцарт «Реквієм», Т. Петриненко «Україна».

Звучить [«Реквієм» Моцарта](#)

Ведучий 1:

Надходить час Добра.

Ніч розбрату минає.

Світанок провістить

Єднання всіх сердець:

«Є брат, і є сестра,

А ворога – немає».

Людина прагне жити

І Пам'ять промовляє:

«Ми тут, ми з Вами,

Ми живі!»

Вчитель: Історію неможливо повернути назад. Але необхід розповісти про неї всю правду. Історія нашої Батьківщини, на жаль, має сумні сторінки. Україна – це країна пісні й краси. Україна в роки Голокосту це країна смерті. Смерті безвинних...

Хроніка Голокосту – це біль і жах українського народу. Трагіч повсякдення 1941-1943 рр. віддзеркалюють архівні документи, спога, очевидців.

Голокост – трагедія, злочин проти людства, який тривалий час б закритим. Вивчення документів, спогадів доводить, що територія України ста своєрідним полігоном, де нацистські нелюди опрацьовували мето, «остаточного розв'язування єврейського питання». Трагедія українських євре була не просто частиною Катастрофи європейського єврейства у роки світоє війни. Вона стала тією сходинкою, переступивши яку нацисти виріши. остаточно знищити всіх євреїв Європи.

Ведучий 2: В Україні анти-єврейський геноцид носив особли жорстоку форму. Це пояснювалося тим, що, у розумінні нацистів, тут жили просто євреї, а євреї «більшовицькі», нібито складаючи основу радянськ влади що й представляють собою рушійну силу світової революції, д запобігання якої й необхідно було будь-якими способами позбутися її носі. Напередодні війни по кількості євреїв, що проживали на її території, - 2,7 м чоловік - Україна (у сучасних кордонах) посідала перше місце у Європі й дру - у світі. Убивства євреїв окупантами почалися в Україні 22 червня 1941 р тривали більш трьох років. Перші "єврейські акції - були спрямовані, основному, проти єврейської інтелігенції як потенційного організатора опо окупантам. Першочерговому знищенню також підлягали євреї - партій працівники й державні службовці. Далі окупанти перейшли до поголовно знищення всіх євреїв. Головна роль у цих операціях приділялася силам поліції СД.

Ведучий 3: Перед знищенням євреїв в Східній Галичині, на Волині, Поділлі, у Закарпатській Україні, почасти на Лівобережній Україні були примусово зібрані в гетто.

У 60-ту річницю звільнення Освенциму президент України В.Ющенко своїм промові сказав: «Я – син української землі, на якій відбулися страшні трагедії ХХ століття: Голодомор і Голокост, які забрали життя мільйонів людей. Україна пам'ятає, яку загрозу несуть нетерпимість, насилля та агресія. Трагедія ніколи не повернеться на українську землю».

Ведучий 5: Символом Голокосту в Україні став розстріл близько сотень тисяч людей, більшість із яких були євреями, у Бабиному Яру (м. Київ).

Загальна кількість загиблих українських євреїв можна оцінити в 1,8 мільйонів осіб. У цілому Україна втратила близько 70% довоєнного єврейського населення. Це було складовою частиною трагедії Голокосту.

Бабин Яр – один з найбільших у Києві ярів... Саме ця місцевість вважається першим місцем тотального знищення єврейського населення першою спробою «остаточного вирішення єврейського питання».

Чверть жителів міста на момент початку війни становили євреї. Переписом населення 1939 р. у Києві проживало 846,7 тисячі жителів, зокрема українців — 53,2%, євреїв – 25,5%, росіян - 16,5%.

Ведучий 6: Акцію знищення єврейського населення організували блискавично й фундаментально. 26 вересня 1941 р. відбулася нарада, на якій розглянули заходи щодо ліквідації єврейського населення міста. Визначили місце розстрілу — Бабин Яр, один з найбільших на території Києва яр (завдовжки — 2,5 км, завглибшки — від 10 до 50 метрів), де можна було захопити тисячі трупів. До Бабиного Яру існували зручні підходи, поряд залізнична станція Лук'янівська-товарна, що давало змогу створити враження приречених переїзду на нове місце проживання. Був розроблений маршрут, визначено місце збору осіб єврейської національності. Для проведення операції виділили й виконавців розстрілів, забезпечених зброєю та боєприпасами. Надійно оточили великий район, що прилягав до Бабиного Яру, аби в місті

довідалися про втрати. Були вжиті необхідні заходи для забезпечення транспортом і достатньою кількістю людей, які б зібрали, пересортували вивезли цінності, гроші, речі, продукти. Підбрано місця їх збереження забезпечено охорону. Містом поширили дезінформацію — поповзли чутки про переселення євреїв. Був вигаданий і привід: це вибухи й пожежі в центрі міста від яких постраждало три кілометри найкрасивіших вулиць (940 будинків зокрема й увесь Хрещатик).

Ведучий 1: Близько двох тисяч оголошень українською, російською німецькою мовами з'явилося на вулицях Києва 28 вересня 1941 р. Підпису було. Пояснень також. Мешканці міста могли отримати інформацію тільки тексту: «Взяти з собою документи, гроші, коштовності, а також теплу білизну та інше». «Будуть кудись перевозити», - вважали всі. «Хто не підпорядкується цьому розпорядженню, буде розстріляний». Отже «хто підпорядкується розстріляний не буде», думали євреї Києва.

І люди пішли...

Ведучий 2: З раннього ранку 29 вересня 1941 р. через усе місто йшли десятки тисяч євреїв. Люди несли валізи й вузли, везли хворих і літніх родичів. Родичі й друзі проводжали їх, не підозрюючи про майбутню трагедію. Деякі з них дійшли до Бабиного Яру, звідки вже оточення нікого не випускало. Ті з них, хто не зміг переконати карателів, що він не є євреєм, загинули. Поліцейські змушували здати документи, коштовні речі й роздягнутися. Потім приречених групами підводили до краю глибокого обриву і змушували стати, спинами до нього. Із протилежного боку Яру строчив кулемет. Поранених добивали з автоматів.

Ведучий 3: Свої "Бабині Яри" є практично в кожній з окупованих нацистами областей України. За такою ж схемою проходило знищення євреїв у більших і малих містах і містечках. Однак масові розстріли були далеко не єдиним методом знищення радянських євреїв. Уже в перші тижні війни людей заживо спалювали в Галичині й інших областях Західної України. Як практично на всій території Радянського Союзу, в Україні окупанти застосовували

найжорстокіші способи знищення людей, особливо маленьких дітей. Нацисти кидали їх живими в могилу, підкидали в повітря й ловили на багнет роздирали, змазували губи отрутою. Євреїв топили в річках, болотах, колодязях, кидали в стовбур шахт, замурували живими, розпилювали частини.

У Харкові в грудні 1941 р. був уперше випробуваний і потім успішно застосований (на півдні України, а також у Росії й Криму) фургон-"душогубка" у якому людей убивали вихлопними газами автомобілів. У місті, згідно грудневим переписом 1941 р., проживав 10271 єврей. До середини грудня 1941 року з них переселилося в гетто на території тракторного заводу. Протягом листопада-грудня понад 1000 євреїв були розстріляні в якості заручників.

Ведучий 4: Масові страти євреїв пройшли також у Дніпропетровську, було розстріляно 10.000 - 12.000 людей. Майже всіх 18.000 євреїв у тій частині Дніпропетровської області, яка перебувала в зоні військової окупації (окрім винятком 2000 жителів Павлограда, поміщених до червня 1942 р. у робочий табір), було знищено до лютого 1942р.

У Донецькій області також значна частина євреїв, не менш 12.000 - 16.000 людей, була розстріляна з жовтня 1941 р. по січень 1942 р. Для вбивств були використані занедбані шахти, зокрема в Горлівці.

Особливістю знищення 8500 євреїв Запорізької області стало вбивство восени 1942 р. у Мелітополі приблизно 3000 дітей від змішаних шлюбів.

8 жовтня 1941 р. німецько-фашистські мерзотники оголосили реєстрацію єврейського населення м. Мелітополя. Зігнавши 1800 єврейських родин біля Бердянського мосту, там усіх розстріляли. У висадженого млинка орда п'яних автоматників змусила 3000 жінок, дітей і старих лягти протитанковий рів обличчям вниз, потім їх усіх розстріляли.

Ведучий 6:

У перші ж дні свого хазяйнування в м. Осипенко (нині м. Бердянськ) німці видали наказ - усьому єврейському населенню міста надягти відмітні пов'язки на ліву руку й з'явитися на базарну площу, нібито, для евакуації. Ко-

єврейське населення зібралося на місце, усі вони були оточені поліцією відведені у Мерлікову балку. Там був проведений повальний обшук і відібрані речі й цінності. Вишикувавши чоловіків окремо від жінок над обривом балки автоматники всіх розстріляли. Потім відібрали дівчат і молодих жінок роздягнули догола, згвалтували й також розстріляли. Віднявши грудних дітей німці розстріляли їхніх матерів, а потім дітей кинули на трупи. Так було розстріляно в Мерліковій балці 800 людей.

Ведучий 1: У місті Бердянську зведено два пам'ятники, присвячені жертвам Голокосту. Вони є відголоском тих страшних подій, які забрали життя сотень тисяч євреїв України.

У 1948 р. мешканці міста поставили на могилі в Мерліковій балці обеліск. У 1968 р. ця могила була реконструйована Бердянським заводом сільгоспмашин.

На могилі шестиметровий, вкритий мармуровою кришкою обеліск увінчаний п'ятикутною зіркою. На обеліску меморіальна дошка з написом «Жертвам фашизму 1941-1945 г.г. от трудящихся г. Бердянска».

Братська могила нагадує про чорні дні фашистської окупації.

Ведучий 2: Другий пам'ятник на честь вшанування жертв Голокосту знаходиться на вулиці Горького. Оброблена гранітна глина Янцевською кар'єру. Зверху, на оздобленій стороні глини – барельєфне зображення зірки Давида – символу надії Єврейського народу. Під зіркою – дати «1941-1943». У нижній частині знака вигравірувані слова: «Боль, Слёзы и... Память».

Пам'ятний знак – дань пам'яті безвинним жертвам Голокосту. Збудований монумент на благодійні кошти городян.

Спогади Карначової Віри Павлівни (очевидиці подій):

«Мені виповнилося тоді 5 років, коли розпочалась війна. Батьки були евакуйовані з підприємством, я залишилася з дідусем та бабусею.

Коли розстріляли рідних у Мерліковій балці, я переховувалася. Допомогали мені небайдужі люди. Грабежі й убивства стали щоденним

Звичайно німці вривалися у дома під приводом пошуку зброї, а потім розкрадали все, що попадалося на очі. Кожний, хто намагався протестувати, виводився на вулицю й розстрілювався на місці. Одного разу, ховаючись від німців у виноградниках під дощем, я благала Господа про допомогу. І раптом прояснилося небо, з'явилося сонце. Зрозуміла, що я під надійним захистом...

Потрібно, щоб увесь світ знав про їх злочиння. Ми, ті, хто б безпосереднім свідком... повинні розповісти про ті жахи, щоб всі знали, головне не забували... Забуття було б зрадою людства... Запам'ятайте на все життя!»

Слово надається учениці 11 класу Наталії Кравець, яка під впливом цих спогадів написала вірш:

Я слухаю розповідь жінки старенької
Про жертв Голокосту, моїх земляків.
...Вона ще була тоді зовсім маленькою
І дуже любила Вітчизну, батьків...

Вона простягала до сонця долоні,
Чекала на світлі та радісні дні,
А незабаром – сім'я у полоні,
Усюди горять Голокосту вогні.

Звірства нацистів не відали меж:
Страху зазнала родина кожна.
І дідуся...розстріляли теж...
Адже євреєм бути не можна.

Дівчинку можуть знайти і вбити.
Поряд живуть ще й сусіди-зрадники,
Що залишалось дитині робити?
Бігти...Ховатися...у виноградники.

Тихо сиділа й тремтіла в кущах,
Щось шепотіла, Богу молилася.
Сльози печалі та смутку в очах,
Серце маленької Віри так билося.

І пливли над нею тяжкі хмари...
Раптом небо світлом запалилось,
То постала таємнича мара –
І обличчя Господа з'явилося.

Дівчина сльози змахнула рукою,
Віру вселив святий його лик,
Для України просила спокою –
Бог посміхнувся, кивнув – і зник.

Складно було перемогу дістати,
Пройшла Україна багато доріг,
Жорстоких нацистів змогла подолати.
Жінка казала: «Господь допоміг».

Голокост нам треба пам'ятати,
Адже пам'ять – то є наша совість.
Помилок таких не допускати,
Не писати геноциду повість.

Процвітай і слався, Україно мила!
Кращого життя ти, вірю, гідна,
В об'єднанні й мирі наша сила!
А вона нам зараз так потрібна!

Звучить пісня [Т. Петриненко «Україна»](#).

